

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 15. DEZEMBER 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0103 • Nr. 50.

ZNEPOKOJENÍ

Přáno pro Americké listy

Znepokojení pravděpodobně nebude to nejsprávnější slovo, ale je to slovo vystihující, aspoň částečně, pocity těch — kdo se zamýšlí nad úlohou Organizace spojených národů v současném světě.

Israel byl vyloučen z pomocných organizací OSN (UNESCO) a resoluce, odsuzující sionismus na půdě organizace samé, pak jest doajista důkazem, že Spojené národy putují po cestách, vzdalujících se od myšlenek daných do jejich kolébky. Ovšem, že organizace neslouží ani zdaleka tomu, proč byla vytvořena, a samozřejmě, že by se s tím mělo něco dělat. Někdy byla vytvořena proto, aby zajistila rovnou příležitost a vyrovnání mezi národy. Aby i malí mohli se cítit bezpeční ve světě velkých. Bah.

V roce 1969 propašovala skupina Ukrajinců jakýsi manifest o potlačování lidských práv na Ukrajině za hranice, a postarala se o jeho doručení U Thantovi. Výborný šéf OSN odevzdal ten papír k vyřízení Ukrajinské delegaci při OSN. Tak jsme to aspoň slyšeli. Krásný to příklad naplňování myšlenky OSN.

Sionismus vznikl v bývalém rakouském Haliči, tak jako tam vznikl, a až do častů Stalinsko-Hillerových existoval, Chasidismus, a na tučet jiných židovských sekt, zahledných jen do sebe samých. Sionismus směřoval ven z okruhu úrodného tisíciletou tradicí. Odpovídal na atmosféru Dreyfusova procesu ve Francii — a Hilsnerova v Čechách. Jakou úlohu sehrál profesor Masaryk v procesu Hilsnerově, si snad ještě dokážeme vzpomenout.

První sionistický kongres se sešel, ještě před začátkem našeho století, v Basileji. V meziválečném údobí se tyto kongresy konaly také v Praze. Sionistickým programem bylo a je, vyrvat příslušníky svého národa z cizích prostředí a soustředit je nazpět v Palestině. Nalézt mu domov tam, odkud původně vyšel, dává-li se mu najevo, že není doma tam, kde všude právě žije. Považuje, bez rozdílu, kterékoliv příslušníka svého národa především za Žida. Tedy přesně to samé, co činí "Světový kongres Slováků", který považuje za spojovací prvek především příslušnost ke slovenské národnosti a pro který je Tiso i Husák především Slovák, a pak teprve cokoliv jiného.

Sionismus vyhlásil konec čekání na Mesiáše a neprodlený návrat do země zaslíbené z vlastní vůle a úradku. Snad proto s ním nesouhlasili zdaleka všichni židé. Po katastrofě připravené světu Hitlerem a Stalinem (nezapomeňme, že v roce 1917 bylo ze 13 členů ÚV VKS (b) 11 židů, a že Stalin ve svém boji o moc musel Trockého, Kameněva, Zinověva i Sverdlova potit a sáhl tedy k odvčkému prostředku — antisemitismu), tedy po katastrofě připravené těmi dvěma pány, se nutně přiklonila většina těch židů, kterým se podařilo nějak přežít. Ale zdaleka ne všichni se toužili usadit v Israeli. Ani dnes, Západem vymodlené vystěhovalectví židů z Ruska nesměruje ve své většině ani tak do Israeli, jako do nejrůznějších západních zemí. K tomu, aby se přiliv nové krve do Palestiny ještě více omezil, k tomu posloužilo tentokrát také OSN.

Je tedy útok na sionismus útokem antisemitismu — nebo je jen oceněním situace ze strany neustranných pozorovatelů? Je útokem vedeným antisemitismem. O čem méně primitivním než dříve. Na přelomu století vyprodukovala carská Ochranka "Protokoly sionských mudrců". V roce 1975 vyprodukovala KGB pana Leona Bagrického, který do Moskevské Pravdy napsal: . . .

"Již máj otec, poctivý židovský pracovník, účinný, odsuzoval sionismus, a to ještě v předsovětské éře."

Víme panu Leonu Bagrickému na slovo. Může mít a pravděpodobně má pravdu. V předsovětské éře měly pogromy v Rusku jen lokální charakter. Ale to, co slyšíme z OSN je teď jen pokus říci asi toto:

"Heleď žide, můžeš přežít, tedy možná. Jestliže se zlíkneš (Pokrač. na str. 6)

ÁZIE - ČÍNA - PACIFIK

President Ford se vrátil z návštěvy Číny a Pacifiku a i když absolvoval víc než 27 tisíc mil v deseti dnech, jeho cesta nejenom že nezbudila ve světě zdaleka takový zájem, jako cesta Nixonova v roce 1972, ale nebylo snad ani splněno, co se očekávalo na poli politickém. Snad nejvýstižněji vystihl celou situaci sám president Ford, když na dotaz novinářů prohlásil, že "na cestě nebylo nedostatků, nýbrž vyznačovala se celou řadou výhod."

Čím hlavně se návštěva vyznačovala, byla na první pohled opatrnost hlavně na straně Číny, a veškerá jednání probíhala v rámci dočasných dohod mezi Spojenými státy a Sovětským svazem, čímž se činští zástupci ani dost málo netajili. Za největší plus presidentovy čtyřdenní

návštěvy Číny pokládáme zkušenosti z jednání s čínskými představiteli, které mohou být pro Spojené státy velmi důležité při dalších politických i hospodářských jednáních se Sovětským svazem, který bude muset vzhledem k napjatému poměru mezi ním a rudou Čínou závěrečně souhlasit s celou řadou kompromisů. Jedním z dokladů je právě ohlášený souhlas sovětů k určitým kompromisům při jednáních o omezení zbrojení, ve kterých po přerušení má být opět pokračováno.

Na dalších dvou zastávkách, v Indonézii a na Filipínách, pak hlavním bodem presidentovy návštěvy byla jeho vyhlášení takzvané pacifické doktríny, což má být asi první oficiální reakce na vyklizení Indočíny Spojenými státy. A také velmi důležité by-

lo presidentovo vyhlášení obnovení záruky asijským spojencům, kteří se již stávali, vzhledem k minulému politickému vývoji nervozními. Co se Jižní Koreje a Tajvanu týče, zdá se, že při této velmi citlivé záležitosti americké politiky v Pacifiku vyhovoval by presidentovi a snad i Číně v tomto čase status quo.

Nakonec bychom chtěli prohlásit, že ač se Fordova cesta nevyznačovala žádným bombastickým úspěchem, zůstávají Spojené státy stále ve velké diplomatické převaze v politických jednáních se Sovětským svazem — zatím co oba nepřátelé na poli hlavně ideologickém. Sovětský svaz a Čína, se budou snažit přimět Spojené státy, každý svým způsobem, aby zůstaly při jejich konfliktu závěrečné — alespoň neutrálními.

PO VOLBÁCH A PŘED VOLBAMI

Při volbách do novozélandského parlamentu došlo k velkému překvapení. Vyhrála je Národní strana, vedená Robertem Muldoonem. Labouristická strana, která byla tři léta u vlády a v jejímž čele stojí Wallace Rowling, utrpěla zdrcující porážku. Až dosud měla v 87mí členném parlamentu o 23 poslanců více, nyní jich bude mít o 19 méně. Národní strana obsadila 53 poslaneckých křesel, labouristé jen 34. Ze socialistů sice něco ztratí se počítalo, předpověď však byla, že Rowling si v parlamentě většinu, i když slabou — přeci jenom udrží a zůstane v čadě min. předsedy další tři roky.

Ztroskotat však především na své hospodářské politice, jejíž neúspěchy si vybral Muldoon za hlavní námět kritiky. A voliči se zřejmě s kritikou ztotožňovali a učinili tak Rowlinga odpovědným za značný deficit a zahraniční platební bilanci, za urychlenou inflaci, za vzestup nezaměstnanosti a za značné

zadlužení státu půjčkami ze zahraničí.

V očích mnoha voličů uskočil Rowlingovi také jeho znárodnovací program a jeho příliš úzká spolupráce s mocivlivými odborářskými předáky. Rowling také obhajoval zákon o povinném členství všech pracujících v odborových organizacích, proti kterému jeho konkurent Muldoon vystoupil. Největší porážku utrpěl Rowling na venkově. Farmáři mu vytýkali, že svou politikou znesnadnil export zemědělských výrobků, zavinil pokles jejich cen a ohrozil životní úroveň zemědělského obyvatelstva. Předmětem předvolebního boje byla také otázka dalšího přistěhovalectví. Národní strana šla do voleb s požadavkem, aby byl počet přistěhovačů omezen na pouhých 5.000 ročně, kdežto labouristická strana obhajovala 15.000 přistěhovačskou kvotu. Při stoupající nezaměstnanosti je pochopitelné, že mnozí novozélandané — dělníky nevyjímaje, poklá-

dají nové přistěhovače za konkurenty v soutěži o získání zaměstnání.

Pohroma labouristické strany na Novém Zélandu zavdala podnět k úvahám, zdali k podstatným politickým přesunům nedejde také v Austrálii, kde se budou konat parlamentní volby 13. prosince. Výsledky tamnějšího předběžného průzkumu veřejného mínění naznačují, že i v Austrálii popularita socialistické strany značně poklesla a že vůdce konzervativní strany Frazer má naději nad socialistou Whitlamem zvítězit.

TURDOHLAVOST

Moskvy způsobila, že přes protesty světa nebylo nositeli Nobelovy ceny, sovětskému — kdysi otcí atomové pu- my, dnes dissidentovi Andreji Sacharovovi uděleno povolení k opuštění SSSR a k návratu tamtéž. Cenu převzala názor na sovětskou vládu, vyjádřený v Itálii.

O ČESKOSLOVENSKU

Další kousek

vytoužené, potřebné a šněčím tempem stavěné dálnice byl otevřen mezi Olomoucí a Litovlí. Dvaadvacet metrů široká čtyřproudová silnice bezúrovňového křižení se speciálním povrchem z obroušené asfaltobetonové vrstvy byla vybudována nákladem 58 milionů korun.

Praha-Vídeň

V Praze zasedala — poprvé — československo-rakouská stálá hraniční komise. Byly projednány a schváleny dokumenty upravující činnost této komise, posouzeny směrnice pro vyměřování a vyznačování státních hranic a stanovena organizace k prvnímu společnému přezkoušení a udržování státních hranic, které začne na jaře příštího roku.

Úspěch

Cenu Bancarelliho, nejvyšší uznání, jaké může dostat v Itálii kniha pro mládež, získala práce slovenské autorky Kláry Jarunkové Bratr mlčenlivého vlka, která vyšla ve vydavatelství Adriano Salaniho ve Florencii. Nyní tam připravují již třetí vydání této knihy. Před časem měla ve Spojených státech velký úspěch kniha pro mládež stejné autorky Neplačte pro mne — Don't cry for me.

Nový vysílač

Do provozu byl uveden nový televizní vysílač Severní Čechy na vrcholu Bukové hory u Verneřic na Děčínsku, vybudovaný nákladem 75 milionů korun. Jeho výkon je 600 kilowattů a společně s vysílačem na Ještědu v Jižeských horách a na Klinovci v Krušných Horách vykryje signálem druhého televizního programu celé území Severočeského kraje. Toto nové středisko se stane i důležitým centrem rozhlasového vysílání na velmi krátkých vlnách, umožní další rozšíření mezinárodních automatických telefonních hovorů a bude významnou křižovátkou vnitrostátních a mezinárodních tranzitních televizních přenosů.

Primátor Prahy

Zdeněk Zúška byl přítomen prorážce pravého tratového tunelu druhého provozního úseku trasy C pražského metra. Hloubení pravé strany — trvalo 15 měsíců.

PREMIÉRA

Jestliže Fibichovi (1852-1900) dnes splácí operní dramaturgie dávno splatný dluh, nepatří to ještě ani zdaleka o jeho tvorbě komorní, symfonické, klavírní a písňové. V pražském Divadle hudby byla otevřena zajímavá výstava, která přibližuje veřejnosti Zdeňka Fibicha jako umělce a člověka. Je tu vložena řada Fibichových rukopisů, např. partitura Šárky. Nevěsty Messinské (1. jednání), Upomínky č. 5 a 14, partitura Smíru Tantalova, dále rukopisy O. Hostinského: ukázky z knihy Vzpomínky na Fibicha a jeho smuteční projev při skladatelově pohřbu. Postavu skladatele doplňují i jeho vlastní kresby. Výstava, — uspořádaná k letošnímu dvojmu jubileu Zdeňka Fibicha — k 123. výročí narození a k 75. výročí smrti, je výstavní premiérou o tomto umělci vůbec.

CAE

Praha — Brusel

V Belgii s úspěchem vystoupil v devíti městech Slovenský ľudový umelecký kolektív, který předvedl program sestavený z ukázek slovenského tanečního folklóru. Ve stejné době proběhla v Praze hojně navštěvovaná výstava s názvem Belgický umělecký šperk. Rozsáhlý soubor unikátních exponátů ze zlata, stříbra, slonoviny, alabastru, perel a drahokamů představoval tvorbu jednadvaceti současných belgických umělců.

SOS

norské lodi zachytil koncem listopadu svazarmovský radioamatér Straka z Malacek. To bylo popudem k rozsáhlé akci, při které se podařilo norské službě zachránit loď a posádku. Tak Čechoslovák pomohl zachránit lidské životy v situaci, kdy pobřežní služba nemohla tíšňově volání lodi zachytit vlivem zvláštních podmínek v etéru.

Týden techniky

Německé spolkové republiky proběhl v Praze v Bruselském pavilonu Parku oddechu. Účelem bylo došší poznání ekonomiky obou zemí a větší rozšíření hospodářských vztahů obou zemí. Sešlo se tu mnoho desítek odborníků z celkem sedmdesáti průmyslových podniků NSR s československými kolegy.

Československo - země mccarthysmu

Mezi nejvytrvalejší — v nejlepším smyslu toho slova; terdohlaré bojovníky za odhalování skutečných záměrů Moskvy, za odhalování nedávryhodnosti jejích výroků, za odhalování propasti, která zeze mezi jejími slovy na mezinárodních fórech a činy, k nánými doma, patří nesporně americký senátor Henry M. Jackson. Je znám jeho boj proti udělení sovětskému doložky nejvyšších obchodních výhod, jeho podpora sovětských disidentů, jeho otevřené protesty proti sovětskému násilí na Československu. Nedávno jsme otiskli Jacksonův telegram Brežněvovi, v souvislosti s tím, že Moskva odmítá udělit nositeli Nobelovy ceny Andreji Sacharovovi povolení odejst do Švédska k osobnímu převzetí ceny.

Nedávno uspořádal senátní podvýbor, jehož je Henry Jackson předsedou, jednodenní diskusi na téma: svoboda psát a publikovat v mezinárodním měřítku. Pro nás je zajímavá účast známého dramatika a spisovatele Arthura Millera, který promluvil na téma československých spisovatelů. Arthurovi Millerovi je Československo blízké, vždy se o ně zajímal a také ho několikrát navštívil. Před lety při příležitosti premiéry jedné ze svých her, nedávno při cestě po střední Evropě.

Arthur Miller řekl mimo jiné: "Celá řada československých spisovatelů v té zemi, kde se dosud nachází velký počet sovětských okupačních vojsk, ztratila právo publikovat svoje práce v českém či slovenském jazyce. Někteří z nich byly při domovních prohlídkách zabaveny rukopisy. Mnozí z těchto spisovatelů, snad převážná jejich většina, byly členy komunistické strany. Nikdy nehlasali a ani nyní nehlasají návrat ke kapitalismu. Jejich hlavním proviněním je, že hlásali ryzi, nezávislou národní kulturu, která by byla odpovědná národu, nikoli požadavkům sovětských úřadů. Černá listina těch spi-

Výstava ovoce,

samorostů a dekorativních květin spojenou s prodejem semen a květin uspořádal s úspěchem Český ovocnářský a zahrádkářský svaz v Praze-Malešicích.

sovatelů a intelektuálů není bohužel nic zvláštního v dnešním světě, kdy útlak, žalářování ba i vraždění spisovatelů režimem jsou celkem běžnou věcí. V jednom ohledu je však situace v Československu odlišná: tamní spisovatelé se nemají kam obrátit o pomoc. Jsou občany socialistického státu a proto by se marně obraceli na jiné socialistické země. Jejich případ nenalézá podporu světové levice, protože ta, jakožto nepřítel kapitalismu musí svoje rozhodnutí nad zločiny komunistických režimů hlumit."

Arthur Miller potom dále řekl: "Musím dodat, že situace literátů v Československu je zdrojem rozpaků pro jiné socialistické země. Například v Maďarsku jsem se klidně se spisovatelem mohl procházet po ulici nebo s ním sedět v kavárně, aniž bych měl za patami tajného. Ne tak v Praze, kde se vám tajný v civilním obleku posadí v kavárně o pár stolků dál a docela bezohledně a ostentativně dá všem najevo, že jsou pod režimním dohledem. Přijal jsem pozvání do bytu jednoho spisovatele, kam přišlo ještě dalších pět či šest literátů. Jeho malý syn vykoukl z okna a upo-

zornil nás na auto bez poznavací značky. Stálo rovnou pod okny spisovatelova bytu a bylo plně tajných. Bylo to jasně upozornění mému hostiteli, že si zatlouká další hřebík do rakve."

Miller pak hovořil podrobně o případu dramatika, jehož hry se hrají po celé Evropě a ve Spojených státech. V minulosti měl vlastní divadlo a vlastní skupinu. Dnes sice píše dál, ale svoje hry posílá do ciziny. Doma je zakázán. České noviny o něm dokonce napsaly, že se vystěhoval na Západ, třebaže žije a působí v Praze.

sobí v Praze. Pro svoje krajany je neosobou. Režim sráží 90 procent z jeho produkčních výdělků v západních zemích. "Je to", řekl Miller, "literární kráva, kterou režim odsoudil, ale kterou dál dojí ve svůj prospěch..."

"Československo žije pod ustáveným mccarthysmem", řekl Arthur Miller na závěr, "a nemá se z něho kam odvolat..."

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci EL do Frankfurtu nad Mohanem a expedici a administraci do Švýcarska.

Adresa evropské redakce: EL, D-6 Frankfurt/M 70, Postfach 70 6103.

Adresa evropské administrace a expedice: Galerie Krause, Tumbelenstr. 37, CH-9330 Pfäfers-ZH, Schweiz.

Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 61 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfrstr. 85, Připíše účel platby: EL

- číselnou poštovní poukážkou (z ciziny mezinárodní) na adresu: EL, 6 Fim 70, Postfach 70 6103 s údajem poštovního šekového konta, tedy: Postscheckkonto 3281 90 — 608, Postscheckamt Frankfurt.

- v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (číslo obdržíte zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplníte ve všech dílech; nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postscheckkonta 3281 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M a adresu EL, 6 Fim 70, Postfach 70 6103.

- ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 30 — 898 s údajem "Z. G. Americké listy"

- převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. O. Bestaus, 8033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5-622 896".

Roční předplatné (32 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,50

ve Švýcarsku ročně SFr. 50.00, pololetně SFr. 25.00, čtvrtletně SFr. 13.00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMATE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU?

ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stane se čtenářem Amerických Listů.

Za odštřípnuté a zašlete na adresu: EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Přihlašují se za odběratele "Evropských Listů" a předplatit zaplatím poštovní složenkou (celoroční, pololetně, čtvrtletně). Nehodíte se skrtit, Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetně S. Fr. 25.00, čtvrtletně S. Fr. 13.00 nebo nře. počet v jiné měně. Předplatné je možno uhra. dit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

Americké listy/Evropské listy EL. Vydává a tiskne Universum School Publication, Inc., 293 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861, U.S.A. Tel.: 826-1998. Vedoucí redaktor: J. Martinek. • Redakce v Evropě: Evropské listy EL, D-6 Frankfurt/M. Postfach 70 6103, Bundesrepublik Deutschland. — Redaktor: Václav Hora • Vychází každý týden s výjimkou dovolené. • Novýžadané rukopisy se nevracejí. Veškerá tisková práva vyhrazena.

Otázky a odpovědi (II)

Ferdinand Peroutka

Došlo několik dopisů, které se týkají poměrů v exilu. Jeden z nich nepodepsaný:

"Dokud zbankrotovaná pounorová emigrace neodvzdá vedení exilových záležitostí jiným, nevystoupím z anonymity, nehnu ani prstem pro exil."

Velmi jste nás tím polekal. Následkem Vaší anonymity nic o vás nevíme, ale děsíme se, že bychom o Vás přišli. Jinak — nevidíme dobře, kdo komu má co odevzdávat. Někteří exulanti se vyjadřují psaním, ale to je akce individuální a ne tak přenosná jako jsou na příklad akce. Každý píše z vlastních sil, můžete psát jako každý jiný. Někteří jiní odvážně vydávají v exilu české knihy. Opět Vám nikdo nebrání, abyste za stejných podmínek činil totéž. Nebo . . . nebo co?

Snad hledáte přístup někam, kde se hlasuje, abyste tam na váhu položili svůj hlas. Jsou v exilu takové organizace. Jejich činnost může být všelijak posuzována, ale snaží se v těžké situaci, za existujících podmínek objektivních i subjektivních. Poznámka: tyto organizace nemají ani majetek, ani nic jiného, co by bylo možno "odevzdat". Jestliže do žádné z nich vstoupit nechcete, opět Vám nikdo v ničem nebrání. Můžete se chopit iniciativy, založit spolek nový a tam ukázat, jak se sepišují lepší, vlivnější resoluce o československé svobodě. Organizace, spolek zakládají se tak, že lidé se sejdou a usnesou se na tom.

Avšak musí se zdát, že Vás ukojí jedině, jestliže někdo bude potrestán. Dle všeho si přejete, aby organizace tyto byly zlikvidovány dříve než Vy vystoupíte na scénu. Jsou podle vašeho názoru, chabým dílem "zbankrotovaná pounorová emigrace". Vskutku, lidé jsou v exilu už skoro třicet let, a ještě nevrátili národu svobodu. Čili: zbankrotovali nebo, jak komunisté říkají, jsou na smetišti dějin.

Do exilu nikdy neodcházel vítězové. Od nejstarších dob exily všech národů byly útlukem těch, kdo doma se ocitli se svými ideami, se svou morálkou proti přesile nemilosrdných, mstivých domácích nebo zahraničních sil. Jakobyste věděl ještě méně, než někdy bývá dovoleno nevědět. Nějak Vám uchází, proč věci jsou takové, jaké musí být. Ušel Vám celý obraz bouřlivé doby, do níž je exil zasazen, protichůdnost a mnohostranost jejích starostí. Ignorujete tu tisíc. v níž se ocitá československý problém ve spoustě jiných, tlačících se problémů. Slovo "bankrot" jezdí rychle. Po

únorovém exilu přišel exil z roku 1968, akční světové pozoruhodné ideové bitvy Pražského jara. Už také o nich padlo slovo: bankrotáři. V tomto osvětlení dějiny roku 1939, roku 1948, roku 1968 nebyly nic více než opakovaný bankrot. Bankrotáři přehlí, a v exilu bankrotují. Snad by o tom všem bylo možno nalézt jiné výrazy.

Jiný dopis:

"Exil nemá větší problém než jednotu: všichni spolu za stejným cílem. Zastupujte tuto ideu."

Zajisté. Zbývá otázka, jaká jednotu je možná. Kdybychom vyžadovali, aby všichni stejně mysleli o všech věcech, nedočkali bychom se. Až dosud všechny svobodné národní společnosti byly rozrůzněné, pluralistické, jak se říká. Poněvadž tomu tak bylo vždy, je třeba to pokládat za přirozenost. Ani doma jsme nesouhlasili jeden s druhým ve všem. Jestliže theoreticky uznáváme, že demokracie je pluralistická, musíme to klidně snést i v exilu. Mladí Slováci kdysi upozorňovali Masaryka, že není úplná svornost mezi Slováky a Čechy. Odpověděl: "Zkusme pracovat při nesvornosti."

Kdyby někdo v exilu chtěl osedlat ostatní tím, co sám myslí a cítí, vedlo by to nejspíše k tomu, aby bylo ještě méně jednoty. Myslíme, že základní národní dobro a zlo jsou tak jasné, že nemusí dělat těžkosti sjednotit se na hlavním, všem společném cíli — bez totalitní nepřirozenosti.

Z jiného dopisu:

"Udělal jsem dost zkušeností se socialismem, nesu jeho stopy na těle. Nesednu si se socialistou k jednomu poradnímu stolu".

Aniž si to uvědomujete, v jedné věci nad Vámi sovětský komunismus vyhrál. Přijímáte dobrovolně za pravdu, k čemu on každého chce donutit: že neexistuje, a že by byl přečin proti lidstvu, kdyby existoval, jiný socialismus než sovětský. Řežim doma se zmínil v některých ohledech, ne však v rozhodnutí zničit každého, kdo výlučně právo sovětů na socialismus neuznává. Zmíněné způsoby teroru nezanechávají stopy na těle, ale těžká ruka byla položena na možnosti člověka se uživit. Lenin řekl: "Nedáme jíst". Kdo je na indexu za to, že věří v různé druhy socialismu, ať nejl. Stát má všechna zaměstnání v rukou, stačí mu jen kývnout. Socialisté v exilu, s nimiž nechcete sednout k jednomu stolu, jsou zároveň vinni před Vámi i před sověty. Před Vá-

mi tím, že jsou socialisty, před sověty tím, že hledali alternativu k nelidskostem, obsaženým v sovětském socialismu.

Jestliže opravdu pokládáte socialismus za skvrnu na nálo to, že národ byl položen musíme mnoho rozčilovat. Socialismus dávno si ve světě vydobyl legitimního postavení. První anglická vláda v čele se socialistou nastoupila v Anglii roku 1924, od té doby socialistická vláda v Anglii byla několikrát ve volbách poražena a právě tolikrát se vrátila. Je u moci právě nyní. Ve světě jsou vlády nesocialistické i socialistické, nepočítali jsme, kterých je více, ale jistě nesocialistických. Neúprosné stanovisko proti socialismu kteréhokoli druhu Vás vyřazuje z přítomnosti. Fakta říkají, že socialistická tendence je nevyhladitelná. Často se dovoláváme tradice první československé republiky, vy asi také. Jaká je to tradice? Tehdy hlasy proti socialismu a pro socialismus ve všech volbách byly rozděleny přibližně na půl a půl. Znamená to člověka, obáváme se, že zkázený? Isolujete se více než si myslíte.

Podle faktů musíme pokládat volnost a organizovanost za dvě protichůdné, ale trvalé tendence, z nichž jednou ta, podruhé ona je k většímu prospěchu. Jen obě dohromady představují celý rozsah lidské mysli a lidských citů. Převaha se střídá, chyby jednoho směru napравuje směr druhý. Mělo by být zejména na komunistech, aby toto chápali. To, co se takto děje, je dialektický děj, a oni přece jsou vynovači dialektiky.

A došel dopis:

"Vzali jste na svá bedra obhajobu presidenta Beneše, proč, to při Vaší vyspělosti nechápu. Ale co nemohu promínout je umělé Vámi a s Vámi spřízněnými obhájci tvořená theorie, že "Masaryk a Beneš jedno jsou." Jste v naprosté menšině, miliony pamětníků ještě žijí, vědí, že Masaryk byl jedinečná osobnost, osudem posílaná národům jednou za několik staletí. To, co Masaryk vytvořil, jeho etičnost, jeho morálně domýšlivý nástupce Beneš pohřbil. A Vy ve své obhajobě Beneše v pomyslné představě, co by dělal Masaryk v únoru 1948, jste odpověděl: Nic, práskl by dveřmi a odešel — jakobyte nebyl věděl, jak celý národ čekal u radia, až prezident promluví!"

Činite z názoru na presidenta Beneše zkušební kámen vyspělosti. Svázal jste složité děje domácí a zahraniční,

které vedly k únoru 1948, do jednoho uzliku a hodit jste jej s mostu do řeky. Podle Vás, příčina toho všeho, co se stalo, byla v tom, že Beneš byl domýšlivý a etičnostlivý. Neráčíte ztratit ani slovo o něčem jiném. To, myslíme, je neostýchavý primitivismus, ačkoli je přednášen různým tónem. Roku 1948 sověty pečlivě zorganizovaly události, západ zase jednou dal najevo, že do pádu československé samostatnosti se míst nebude, ale, kdyby Beneš nebyl domýšlivý, nic by se nebylo stalo a mohli jsme ještě žít v demokracii.

Ačkoli to dáváte do uvozovek jako citát, nikdy jsme neřekli, že "Masaryk a Beneš jedno jsou". To jste si vymyslel. Kdo měl oči a uši, nikdy se nemohl domnívat, že dvě už fyzicky tak rozličné osobnosti "jedno jsou". Jestliže však kdo vzbudil dojem, že jsou neobyčejně spojeni, byl to sám Masaryk. Když se vrátil z exilu, prohlásil, že jeho conditio sine qua non je Beneš jako zahraniční ministr a trval na tom neústupně po řadu let. Měl k tomu vážné důvody, obával se nezkoušenosti mladé demokracie v zahraniční politice, a usiloval o politický team, který se seznámil se skutečností světa během pětiletého exilu. Byl to Masaryk, kdo představil národu Beneše jako nepostradatelného.

A Vy věříte, že Masaryk by se byl jinak zachoval v únoru 1948, byl by promluvil k národu, který na to čekal. Pokládáte za samozřejmé, že vítězný Gottwald a přihlížející sověty by podle starých pravidel nic jiného neměli

na mysli, než dát Masarykovi příležitost. 25. února byla nastolena zcela nová pravidla. Rozhlas byl v rukách Gottwalda a Kopeckého, ale Vám se zdá, že by bylo bývalo úplně na Masarykově vůli, zda promluví. Poněvadž s tím jsme nepočítali, řekli jsme, že Masaryk by byl práskl dveřmi a odešel. Byly už určité zkušenosti. Když prezident Beneš se vracel z exilu přes Podkarpatskou Rus, projevil vůli promluvit k národu. Komunikace na Podkarpatské Rusi byly v rukou sovětské armády. Postavili Beneše před mikrofon a on promluvil. Odhalilo se potom, že rozhlasová stanice, z níž mluvil, byla slyšitelná ne dále než třicet kilometrů.

KÁHIRA-MOSKVA

Představitelé Egypta a Sovětského svazu se ani na čtvrté schůzce v Káhiře nedohodli o způsobu placení egyptských dluhů. Polooficiální deník Al Achram naznačil, že na poslední schůzku přišla egyptská delegace vedená ministrem financí s kompromisním návrhem: Káhira si přý přeje deset let poshovění a potom splátky rozpčítané na 30 let. Z dluhů za vojenský materiál Egypt nechce platit žádné úroky. Sověti si přejí splacení dluhů už za dvacet let a úroky z některých druhů dodaného vojenského materiálu. Neschopnost dohodnout se — píše britská agentura REUTER — vrhla další stín na egyptsko-sovětské vztahy. Sovětská delegace zůstává v Káhiře, kde se účastní jednání o hospodářské spolupráci obou zemí.

W. MATUŠKA, KAMARÁDI TÁBOROVÝCH OHŇŮ, K. GOTT, E. PILAROVÁ, N. URRÁNKOVÁ, L. LIPSKÝ, J. ŠTERCL, VLASTA BURIAN, KMOCHOVA HUDBA Z KOLÍNA a další na našich STEREO KASETÁCH. Trampská, Jazz, Pop music, Lidové, Píjáčké, Vánoční koledy, Taneční, Silvestrovské pořady — starší i nové nahrávky.

Stereo Cassette

možno přehrávat na všech typech kasetových magnetofonů vč. mono. O seznam píše na:

EDAS

P. O. BOX 1339, GRAND CENTRAL STATION
NEW YORK, N. Y. 10017.

Při objednávce jedna cassette ZDARMA.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků)
díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

KONTROVERZE V RAKOUSKU

Rakouská veřejnost sleduje už po nějakou dobu s velkým zájmem kontroverzi mezi kancléřem Kreiským a židovským aktivistou Simonem Wiesenthalem, který po celém světě proslul jakožto neúnavný pátrač po nacistech, kteří se za druhé světové války dopustili zločinů.

Kontroverze vznikla, když Simon Wiesenthal obvinil Friedricha Petera, vedoucího rakouské pravicové strany svobody, že byl členem jednotky SS, která za druhé světové války vydala několik desítek tisíc Židů v Německém svazu. Wiesenthal později řekl, že mu při tomto obvinění šlo především o možnost eventuální koalice mezi socialisty kancléře Kreiského a Peterovou stranou svobody. Socialisté však v říjnových volbách získali většinu a plán na koalici se stranou svobody padl. Z případu Friedricha Petera se pak vyvinula kontroverze.

Kreisky, který nesouhlasí s Wiesenthalovými metodami, i Wiesenthal učinili řadu ostrých prohlášení; rakouský tisk nakonec vyslovil domněnku, že kancléř Kreisky je protizidovského zaměření.

Proti tomu se Kreisky, který je sám židovského původu, ostře postavil při nedávné tiskové konferenci. Učinil přitom řadu jiných zajímavých výroků; podrážděn otázkou zástupce komunistické

kého listu Volksstimme — Kreisky řekl:

"V Sovetském svazu je tak nesnesitelný antisemitismus, že Židé chtějí tuto zemi opustit. Rakousko otevřelo své hranice téměř čtvrt milionu Židů z východní Evropy. Jako jediný evropský stát jsme přijali ty, které jiné státy nechťely."

V odpověď na obvinění, že hájí bývalého nacistického důstojníka, Kreisky řekl: "Hledáte-li nacistické důstojníky, jděte do Německé demokratické republiky."

HLAVNÍ PROBLÉMY EHS

K hlavním problémům, s nimiž se potýká Evropské společenství, patří nacionalismus. Jako nezdárka v minulosti, i v poslední době je vlastní zájem některých členských států na překážku jednotnému postupu společenství. Nejzávažnější překážku na této cestě představuje Velká Británie. Dala jasně na srozuměnou, že chce zastupovat své zájmy sama a že tedy nepřipustí, aby v otázkách energetiky hovořilo jejím jménem Evropské společenství, jehož je členem. Stanovisko Londýna je do určité míry pochopitelné nejen proto, že se Británie brzy stane jedinou zemí evropské devítky, těžící naftu, ale i proto, že Evropské společenství ještě neformulovalo vlastní

energetickou politiku. Navíc, Londýn mohl poukázat i na Paříž, která odmítla členství Francie v Mezinárodním úřadě pro energii, vytvořeném osmnácti hlavními průmyslovými státy Západu. Záporně se nacionalismus projevil i v nové tvrdé linii bonnské vlády v otázce rostoucích výdajů Evropského společenství. V dopisech, poslaných šéfům vlád ostatních členských zemí, kancléř Schmidt nenechal na pochybách, že ke všem novým výdajům společného trhu bude zapotřebí výslovného souhlasu západního Německa. Méně závažná, nicméně rušivá je dvanáctiprocentní daň, kterou před dvěma měsíci uvalila Francie na dovoz obyčejných vín z Itálie. Řím se zdržel odvetných opatření a očekává, že Společenství vyřeší spor revizí platných předpisů o víně. Z důvodů často nacionalistických přesahuje evropská devítka na místě i tam, kde jde o posílení takových institucí, jako je Evropský parlament.

RUDÁ ČINA A EHS

I když pokračuje výměna informací, která má obeznámit Číňany s metodami a nástroji obchodní politiky, uplatňovanými bruselskou komisí Evropského společenství při sjednávání obchodních dohod s třetími zeměmi, nebylo dosud stanoveno datum předběžných rozhovorů s cílem zahájit vlastní vyjednávání o obchodní dohodě mezi oběma stranami. Jak řekl jeden činitel bruselské komise, Číňané chtějí přesně vědět, "co každý detail znamená, a to vyžaduje mnoho času". Jak známo, Čína se v květnu letošního roku rozhodla navázat oficiální styky s Evropským společenstvím, uznat je jako obchodní celek a uzavřít s ním různé dohody. Velvyslancem u Evropského společenství jmenovala svého velvyslance v Belgii Li-Lien-piho. Ten byl formálně akreditován 15. září, kdy se v Bruselu sešla Rada ministrů zahraničí evropské devítky k prvnímu zasedání po letních prázdninách. Čína se jako první komunistický stát kladně vyjádřila k nabídce Evropského společenství zemím státního obchodu z loňského listopadu, aby s ním sjednaly dvoustranné obchodní dohody. Ostatní země této kategorie na tuto nabídku neodpověděly. Zástupci Evropského společenství a Rady vzájemně hospodářské pomoci se sice sešli v únoru v Moskvě, aby připravili sondážní dialog o vztazích mezi oběma hospodářskými organizacemi, ale nedosáhli znatelného pokroku a nestanovili ani datum další přípravné schůzky.

Ze zemí státního obchodu má jen Jugoslávie obchodní

dohodu s jednotným trhem. Tato tak zvaná nepreferenční dohoda byla podepsána v roce 1973, to je dlouho před zmíněnou nabídkou bruselské komise komunistickým zemím. Rumunsko, jediná další země státního obchodu, která upravila do určité míry své styky se Společným trhem, dostává tak zvané generalizované obchodní preference, ale ne v rámci obchodní dohody jako takové. Jak ukazuje studie bruselské komise o Číně, obchod Evropského společenství s Čínou představuje jen 0,8 procenta jeho celkového obchodu a jeho podíl na celkovém obchodu Číny klesl ze 14,2 procenta v roce 72 na jedenáct procent loni. Přibližně devadesát procent vývozu z evropské devítky do Číny tvoří průmyslová zařízení, dopravní prostředky, chemické a jiné průmyslové výrobky; proti tomu zhruba polovina čínského vývozu na území Evropského společenství připadá na potraviny a suroviny; podíl hotových výrobků však v poslední době mírně stoupá. Je pravda, že možnosti rozvoje obchodu mezi oběma stranami jsou velké, ale skutečný význam navázání styků mezi nimi je především politický — zvláště z hlediska Pekingů. Čína podporuje už dlouho sjednocování západní Evropy jako protiváhu k oběma supervelmocím a vidí v Evropském společenství přirozenou třetí sílu, nutnou k udržení politické rovnováhy. Peking také soudí, že by Evropské společenství mohlo být účinným prostředkem jak přeměnit Evropu v sílu, která by byla s to alespoň z části neutralizovat expanzi politické a vojenské moci Sovětského svazu.

SLOVO OD PRAMENE

O sovětském komunismu se v těchto dnech vyjádřila paní Jelena Sacharovová, manželka sovětského fyzika a nositele Nobelovy ceny míru Andreje Sacharova, která se zotavuje v Itálii po oční operaci. V interview s italským novinářem Aldo Magnanem řekla, že sovětský stát je nemorální, prohaný a tyranický. "Neexistuje komunismus bez diktatury — divím se, že vy, Italové, kteří jste zakusili jeden druh diktatury, máte chuť podrobit se jinému." Na dotaz o sovětském hnutí paní Sacharovová odpověděla: "Ne, není organizováno. Je to morální protest a ne politická strana. Je to záležitost velmi složitá. Všichni mají stejný cíl; orientace mého manžela se však liší od orientace Solženicyna nebo Roye Medvéděva." Na otázku, zda se nebojí odpovídat takto otevřeně, paní Sacharovová odpověděla: "Ne, nebojím. Stejně jsme už tak jako tak mrtví."

HUSÁK V MOSKVĚ

Moskevská jednání vysoké stranicko-vládní delegace pražského režimu obsáhlejší komentoval západní tisk. Novináři si s vřelostí povšimli pompy, která návštěvu doprovázela a která se prý i vymykala obvyklému rituálu. Dokonce tvrdí, že ještě nikdy předtím nebylo k uvítání do ulic svoláno tolik lidí, povzbuzovaných hudbou z tlampačů vytvářel dobrou atmosféru. A nikdy předtím prý nevisel portrét šéfa bratrské strany v tak nadživotní velikosti vedle stejného portrétu Leonida Brežněva, jako tomu bylo tentokrát s obrazem Gustáva Husáka nad středním pruhem Leninického prospektu. Takového uvítání se v říjnu nedostalo ani východoněmeckému Honneckerovi, ačkoli přijel do Moskvy uzavřít novou smlouvu o přátelství. Kvůli něčemu podobnému Husák do Moskvy ovšem nejel a také hospodářské záležitosti byly vlastně už vyřešeny. Sovětský ministr zahraničního obchodu Patolčev podepsal už týden předtím v Praze dohodu o platbách a výměně zboží na léta 1976-1980. A tak by snad bylo jen možné, že kremelská vůdcovská se s Husákem chtějí dohodnout o dlouhodobé hospodářské kooperaci — sahající až do roku 2000 — aby tak dali aspoň bilaterálně vzor pro integraci, o kterou usilují v rámci celé RVHP, kterou však zatím nemohli prosadit. Podle pařížského deníku Le Monde Husákova moskevská návštěva je jakousi korunovační obřadní úzkých kontaktů mezi Moskvou a Prahou. Francouzský list připoměl návštěvu maršála Grečka v Praze a rovněž podepsání nové obchodní dohody. Hlavním námětem nynějších jednání byla pravděpodobně koordinace energetické politiky, oblasti, v níž sovětské potřeby se vždy neshodují se zájmy spojeneckých zemí, chudých na suroviny. Československo dováží ze Sovětského svazu svůj veškerý zemní plyn, 90 až 95% nafty a 75% železné rudy. Je však jasné, že si ani v této oblasti proti politice Kremle nedovolí nic namítat. V Moskvě se jednalo asi také o otázce evropské konference komunistických stran. Také v tomto bodě byla KSČ vždy věrným sovětským spojencem v odporu proti samostatným italsko-jugoslávským tendencím. Zajímavé také je, že v posledních dnech bylo v československém tisku opět množství ostře protičínských článků.

Také rakouský rozhlas podrobně referoval o neobvyklém uvítacím ceremonielu. Podle komentátorky je možné, že Moskva dnes považuje Husákovo vedení za nejvěrnější z věrných ve východní Evropě.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplátíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10716

and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

K mezinárodnímu roku ženy

Josef Zábranský

Valné shromáždění OSN učinilo myšlné rozhodnutí, když rezolucí 3010 vyhlásilo letošní rok za Mezinárodní rok ženy. Mužné proto, že VS OSN má ve svých řadách 97 procent mužů, takže děj v něm a kolem něj je vysloveně pánskou záležitostí. Svědomí světa zřejmě těm státním reprezentantům nedalo klidu, takže se rozhodli věnovat příslušnicím poloviny světa zvýšenou pozornost po celý jeden rok. Ženám se mělo dostat účinnější pomoci a povzbuzení pro řešení jejich nelehkých až velmi těžkých společenských a rodinných úkolů. V mnoha rozvojových zemích jsou dnes ženy vykořisťovány více než kdy dříve: nemají pro své děti chléb, školy a léky. Ženám bylo tedy věnováno více pozornosti OSN a vlády členských zemí. Dokázaly ji v průběhu roku více nebo méně využít ve svůj prospěch.

Na nejvyšší mezinárodní úrovni se uskutečnilo hned několik mamutích sjezdů a kongresů. Zabývaly se mnohým, — světovou politikou počínaje a postavením ženy v domácnosti konče. V době od 19. června do 2. července jednalo 800 delegátek a 244 delegátů ze 132 zemí v olympijském gymnastickém sále v Mexico City na Světové konferenci žen. Na její závěr byla vydána rezoluce, požadující reformu současného světového hospodářského pořádku a odsuzující politiky kolonialismu, neokolonialismu, rasismu, sionismu a okupace cizích území. Hlasováním delegátky přijaly Základní prohlášení podobného obsahu a desetiletý akční plán pomoci ženám hlavně a především rozvojových zemí. O takové výsledky Světové konference neměly některé jiné ženy předem větší zájem: a proto si, taktéž za podpory OSN, uspořádaly ve stejnou dobu, rovněž v Mexico City světovou konferenci nazvanou Forum. Představitelky národních feministických hnutí a organizací se na ní různým způsobem dožadovaly mezinárodního uznání práva ženy "na vlastní tělo", to jest na legální lékařský potrat dle jediného uvážení ženy, a poskytnutí větší právní ochrany a sociální jistoty před a po porodu.

"Představitelky žen" ze zemí komunistického bloku a socialistky z ostatních zemí mají na ženskou problematiku jiná hlediska, protože si po různých národních sjezdech a mezinárodních přípravných setkáních podiskutovaly dvakrát na nejvyšší úrovni. 13. — 17. října na Světovém setkání mladých žen k MRŽ v Moskvě a 20. — 24. října na Světovém kongresu žen k MRŽ v východním Berlíně. Zabývaly se "otázkami mírové spolupráce a dalšího pokroku světa, úlohy žen v národně osvobozenec-kých bojích za národní svobodu, nezávislost, demokracii a nastolení trvalého světového míru, působení a postavení ženy ve společnosti a v rodině". V jednotlivých zemích probíhaly akce žen za prosazení jejich představ o emancipaci, například o legalizaci potratu, zlepšení

právního postavení ženy v rodinných, dědičných a jiných záležitostech. O tom všem se v průběhu letošního oficiálního roku ženy napsala a vyslovila spousta slov. Zaznamenejme zde pro zajímavost aspoň ty nejvýznamnější a snad i příznačné zprávy, sdělené světu v souvislosti s MRŽ. Například ty o dosažení ženských historických prvenství. Začneme Spojenými státy americkými, mocností s nejvíce avantgardním feministickým hnutím, největší ženskou kriminalitou, největším všeobecným ženským blahobytem (americké ženy vlastní 61 procent veškerého soukromého majetku v USA) a mnoha dalšími superlativy. President Ford přispěl v MRŽ ženám USA do vinku tím, že jmenoval paní Mills z Los Angeles ministryní federální vlády. Stala se po dvaceti letech jedinou ženou ve vládním kabinetu, a jako takovou teprve třetí ve dvěstěleté historii Spojených států. Kongres rovněž přispěl k emancipaci žen, když jim odsouhlasil právo na přijetí ke studiu na vojenských akademiích, čímž se jim poskytuje možnost získání vzdělání a hodností i pro řízení vojenských letadel a velení válečných lodí. K splnění těchto mužských povinností je však přijmout nelze, jak dle příslušný zákon. Toto zrovnoprávnění žen ve vojensktví mnozí muži přijali s nelibostí, neboť podle nich ženám tak nebylo nikterak pomoheno. Vojáky-ně vyšších šarží prý vytlačí mužské kolegy z kanceláří do terénu a na moře a tak je na delší čas než dosud odloučí od manželek.

Ve Velké Británii zajásala letos v únoru ženská srdce, když byla poprvé v dějinách země Dolní sněmovnou zvolena žena do čela politické strany, totiž paní Thatcherová do čela strany konservativní, a byl tím vytvořen předpoklad, aby v příštích parlamentních volbách mohla tak být zvolena první ministerskou předsedkyní Spojeného království. Na druhém konci světa dosáhly dvě ženy sportovkyně jiného historického prvenství, když vystoupily na nejvyšší horu světa Everest. Podařilo se

to v květnu Japonce Tabeiové a Číňance Phanlongové. Ctihodná amsterdamská bursá cenných papírů umožnila v MRŽ ženám dosažení jiného prvenství. Změnou svých stanov dovolila poprvé po sto letech své činnosti ženám maklovat s cennými papíry. Změně statutu předcházely slovní šarvátka mezi příznivci a odpůrci takového zásadního obrátu, například i o tom, zdali budou muset ženy dohazovat v dlouhých kalhotách či smět v sukních. Vše dopadlo dobře a začátkem března amsterdamské bursiáni mezi sebou přivítali se sborovým zpěvem a kyticí první makléřku.

Podobné ctihodnosti se dostalo ve Švýcarsku jedné pohledné ženě z domácnosti, když po úspěšném absolvování řady důstojnických a přístrojových kurzů byla povýšena na prvního ženského hasičského vachtmajstra v dějinách svého alpského federativního státu. Na zkoušející představené prý udělala hluboký dojem svým "jistým vystupováním". Každé nějaké povýšení ženy v této zemi 4 národnosti a 26 kantonů něco znamená. Připomeňme, že teprve v roce 1971 tamní muži hlasováním ženám poskytli hlasovací a volební právo ve federativních záležitostech, v některých kantonech a mnoha obcích jim volební a hlasovací právo pro kantonální a obecní záležitosti neodsouhlasili dodnes. Nedávno v jednom takovém kantonu muži hlasováním opět odmítli ženám toto právo udělit, s odůvodněním, že by pak na náměstích, kde hlasují zvednutím ruky, nebylo pro všechny dost místa. Švýcarské ženy asi znají, jak svým mužům splatit jejich politickou nepřívětivost. Svědčí o tom i založení Klubu pro osvobození mužů, který si vytkl za úkol, bojovat proti zneužívání biologického rozdílu mezi pohlavími a za opětné nabytí mužské osobní svobody. Konkretně jeho členy vyjádřeno, prý s mužskou svobodou a manželstvím není něco v pořádku, když muž musí v určité večerní hodinu kvapem opustit svůj stálý hospodský stůl a pádit domů, chce-li se vyvarovat drsného zodpovězení se manželce.

Špatně doplatili na Mezinárodní rok ženy muži v Somálsku. Nejvyšší revoluční rada v souhlase s marxistickou ideologií "vědeckého socialismu" začátkem roku uzákonila zrovnoprávnění žen s muži v téměř všech společenských oblastech. To velmi pohoršilo muže z islámské konzervativní společnosti — kteří proto začali v meštitách proti novému zákonu reptat. Revoluční pohlaví na to nechali deset islámských hodnostářů odsoudit k smrti a

popravít, dalších 23 žalářoval na 10-20 let. Odsouzení prý svým protizemstvím rozpolcovali národ, podkopávali státní autoritu a měli i úzké styky s "mezinárodním imperialismem". Ve jménu emancipace žen si somálští mocipáni vyrovnali účty s politickými protivníky.

K Mezinárodnímu roku ženy přispěla i Moskva udělením dílčí amnestie vězeňkyním, prominouc jim tresty vězení do 5 let zcela a zbytky nad 5 let. Milosti se nedostalo ovšem těm, které se dopustily "obzvláště těžkých zločinů proti státu" a recidivistkám.

Rovněž australská vláda přispěla troškou do mlýna MRŽ, když nařídila australským meteorologickým stanicím skončit s tradicí pojmenovávání hurikánů, tornád, tajfunů a orkánů pouze ženskými křestními jmény a za-

čít je označovat i mužskými. Vláda považovala za vhodné toto rozhodnutí učinit, neboť tradice počala před osmdesáti lety v Austrálii, když jeden meteorolog začal pojmenovávat větřné a dešťové smrště jmény politiků, které nemohl vystát, posléze pak jmény jejich manželek. Tento způsob označování povětrnostních pohrom výhradně ženskými jmény převzaly časem všechny meteorologické stanice na světě.

Mezinárodní rok ženy 1975 končí. Velká většina žen sotva o něm slyšela, neboť jejich každodenní život se v něm a jeho zásluhou nikterak nezměnil. To nelze ani v tak krátkém čase očekávat. Angažovaným ženám ale určitě přidal na sebevědomí pro pokračování v emancipaci, mužům pak připoměl, jak málo v ní dosud dokázali ženám společensky a osobně vyjít vstříc.

Exklusivní výroba

**Československých
Stereo Gramofonových Desek
a 8 Track Tapes**

polky, valčky, pochody, koledy, trampské, pijácké, lidovky, nejnovější písně z české "Hit Parade" zpívají: N. Urbánková, K. Gott, W. Matuska, H. Vondráčková a jiní zpěváci. Nová deska Apon-2513 "Už trouběji na horách jeleni" a 12 jiných písní se zpěvem.

APON Record Company, Inc.

P. O. BOX 3082 STEINWAY STATION

Long Island City, N. Y. 11103 Tel.: (212) 721-5599

Napište si o free katalog a ceny. • Desky posíláme do všech zemí světa.

(Zastupujeme, Supraphon, Panten, Opus)

TUZEX zasiláme

bezpečně a rychle

NEODKLÁDEJTE...

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 let cestovní služby

rám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 432.00
NY — Brno — NY	\$ 450.00
NY — Píseňany — NY	\$ 472.00
NY — Bratislava — NY	\$ 440.00
NY — Košice — NY	\$ 483.00
NY — Poprad — NY	\$ 479.00

Plus \$3. — U. S. daň

Tyto ceny jsou v platnosti od 1. listopadu do konce března. Mimo výše uvedených cen jsou ještě nižší — jakžvane APEX-ceny. Informujte se u nás.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzné ho do USA, navštivte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

SPORT

• Čs. stolní tenis oslavil 50 let svého organizovaného trvání. Za půl století získali stolní tenisté 29 titulů mistrů světa a 123 medailí na svět. šampionátech.

• V odvetečném utkání 2. kola Poháru vítězů basketbalistů zvířezili sice pražští vysokoškoláci Slávia VŠ Praha v tělocvičně na Strahově nad druhým nejúspěšnějším celkem západoněm. ligy SSV Hagen 76:73 (38:38), ale postup si zajistili hosté devítibodovým vítězstvím na domácí půdě. Oporami SSV byli oba černí Američané Smith 28 a Chapman s 24 body.

• Joan Wenzel, kanadský běžec, byl Mezinárodní atlet. federací doživotně diskvalifikován pro doping na jihoamerických hrách.

• Konečné pořadí tenis. Grand prix: Villas (Arg.) 850 bodů, O. Rantes (Šp.) 764, Borg (Švéd.) 560, Ashe (USA) 550, Nastase (Rum.) 485, Connors (USA) 470, Ramírez (Mex.) 402, Panatta (It.) 393, Solomon (USA) 375, Dillibbs (USA) 370 a jedenáctý je Kodeš se 358 body. V turnaji "Masters" se od 30.11. síťuje ve Stockholmu prvních osm, kteří budou hrát ve dvou skupinách. Mistro Connors, který dříve přednostně lépe placeným turnajům, postoupil do závěrečného turnaje devátý Solomon.

• V Madridu skončilo 7. MS v moderní gymnastice. Nestartovaly v něm závodnice ze socialist. zemí na protest proti zemi, "kde se praktikuje fašistická zvěle a teror" (komentář netřeba pozn. red.). Mistryni světa ve víceboji se stala Carmen Rischlerová z NSR, která byla současně první i ve cvičení se stuhou a obroucí. Rosenbergerová z NSR byla první ve cvičení s kůželi a s míčem. Favoritkami byly bezesporu gymnastky z komunist. sport. táhora. Novopečená MS Rischlerová se umístila na posledním svět. šampionátu v Rotterdamu na 21. místě v celk. kvalifikaci. V Madridu ukázala, že její sport. umění značně pokročilo ke svět. špičce.

• Čs. reprezentantka v badmintonu Alena Pobořáková získala již potřetí titul mezinárodní mistryně Rakouska ve dvouhře žen, když v čs. finále porazila Pravdovou 2:0 (11:8, 11:5). Ve finále čtyřhry žen podlehl čs. dvojice Pobořáková s Pravdovou západoněm. ženám Betzové s Feserovou 1:2.

• V Poháru UEFA utrpěla dvě přední svět. fotbal. mužstva z Moskvy, Torpedo a Spartak těžké porážky, vždy shodně 4:0 (Dynamo Dresden AC Miláno). Agentura TASS žádá přísné potrestání nejméně pěti hráčů z každého mužstva "pro politické selhání a neodpovědnou reprezentaci".

• První lyžařský mamutí můstek v Československu bude vybudován v Harrachově na severním svahu Čertovy Hory, asi 200 m vedle desavádních tří můstků. Můstek pro lety na lyžích bude mít nosový lod 120 m. Výstavba bude dokončena r. 1979.

• Ilie Nastase, exportní rumunský

komunistický tenisový hvězda světových kurtů, byl v první zápasu turnaje "Masters" ve Stockholmu proti Američanu Ashemu diskvalifikován. Nezkrotný Rumun hrubě nadával při hře protivníkovi, vyhrožoval divákům a po rozhodčích na čarách lázel teniskami a raketami. Nastase je nechvalně známý svými netaktními výstřelky po celém světě. Tak například hrál ve Wimbledonu s deštníkem v ruce, protože trošku popichávalo, v Hamburgu pro to, že oblékl plášť do deště, na turnaji v USA si namazal na obličej černou barvu, protože jeho soupeřem byl Ashe, a protože Sandy Mayer nosí plnovous, napepil si Nastase v zápase s ním umělý (s Mayerem tehdy prohrál). Listina nesporných projevů tohoto tenisového clowna je nekonečná. A vychovala ho komunistická sjednocená tělovýchova!

• Zápas 1. hokejové ligy: Kladno-Litvínov 10:2, Plzeň-Brno 4:2, Košice-VŽKG-Košice 6:3, ZKL Brno-Pardubice 1:4, Budějovice-Sparta 1:2, VŽKG-Plzeň 1:3, Jihlava-Košice 4:2, Sparta-ZKL Brno 1:3, Litvínov-Bratislava 4:6, Ingstav-Budějovice 2:2, Sparta-Kladno 3:1, Plzeň-Jihlava 3:3, Slovan-Tesla 1:5, ZKL-Motor 6:2, VŽKG-Ingstav 7:2, Košice-Litvínov 5:1. Tabulku vede Kladno s třiceti body před Pardubicemi s 28.

• 1. fotbalová liga: Dukla-Košice 3:2, Plzeň-Inter 2:0, Třinec-Trnava 1:0, Teplice-Bohemians 0:0, Jablonec-Slavia 2:0, Lokomotiva-Trenčín 2:1, Žilina-Ostrava 2:0. Vede Bratislava s 18 body, následovaná Košicemi s 16.

IV. Š.

Závod výstavby

jaderných elektráren — patří k oborovému podniku Škoda Plzeň — realizuje rozsáhlý program vývojových prací v oboru svařování tlakových nádob pro jaderné elektrárny několika typů. Momentálně se svařuje v rámci tohoto programu zkušební prstenec o průměru 4 metrů a síle 15 centimetrů. K jeho výrobě bylo použito nejkvalitnější ocele a je předpokládáno, že zkušební dopadnou dobře.

České umění ve světě

Soubor The Contemporary Wind Quintet v Monroe (USA) uvedl koncem října americkou premiéru Dechového kvinteta Iši Krejčího. V mezinárodní dirigentské soutěži v Rio de Janeiro koncem listopadu se na čtvrtém místě mezi osmavaceti účastníky umístil dirigent pražského Národního divadla František Vajnar. (V porotě nezasedal představitel Československa.)

Dvacetiletý student hotelové školy v Mariánských Lázních byl si rád dopisoval s dívkou 16-25 let. Chce si vyměňovat gramodesky, časopisy a poštovní známky. Případně: osobní seznámení a touhy světem. Miroslav Růžička, Koněvova 66, 63900 Brno, Czechoslovakia Europe.

Diskuse o západoněmecké dohodě s Polskem

Západoněmecká veřejnost věnovala v minulých dnech mimořádnou pozornost domácí politice, především situaci v opozičních stranách CDU/CSU a mohuškému sjezdu svobodných demokratů.

Předseda křesťansko-demokratické unie a společný kandidát CDU/CSU na kancléřství, Helmut Kohl, nedávno oznámil, že po podrobném zkoumání nemůže společné frakci ve Spolkovém sněmu doporučit, aby schválila nedávné dohody s Polskem. A jako předseda vlády Rýnska-Falce dodal, že bude proti nim hlasovat v horní komoře, Spolkové radě. Ačkoliv podléhá ratifikaci jen dohoda o úhradě penzijních nároků z doby před a za druhé světové války v celkové výši jedné miliardy 300 milionů marek, bude se nepřímo rozhodovat také o západoněmeckém úvěru jedné miliardy marek při výhodné úrokové sazbě a o přesídlení více než 120 tisíc polských občanů německé národnosti do Spolkové republiky.

Helmut Kohl reagoval svým prohlášením na nedávný dopis předsedy bavorské křesťansko-sociální unie (CSU), Franze Josefa Strausse, který žádal všechny opoziční poslance a vlády zemí, v nichž jsou CDU a CSU u vlády, aby rok před volbami do spolkového sněmu ukázali jednotu a dohody s Polskem společně zamítli. Šéf západoněmecké opozice Kohl zdůvodnil zamítavé stanovisko tím, že právě tak jako dvoustranná smlouva o normalizaci styků, jsou i nové dohody s Polskem dojednány špatně a neberou v dostatečném míře zřetel na německé zájmy. Polská právní praxe byla řešena na jasné smluvní základně, ale možnost přesídlení Němců do Spolkové republiky jen v protokolu. Helmut Kohl uznává humanitní hledisko protokolárního ujednání, ale připomíná, že se v něm vůbec nemluví o dalších 160 tisících Němců, kteří rovněž chtějí na Západ.

Vytýká dále bonnské vládě, že nedojednala nic o respektování lidských práv německé menšiny v Polsku, a podobně jako Strauss nevylučuje, že by po Polsku mohly přijít další státy s žádostí o velké západoněmecké platby. Naproti tomu zdůraznil, že respektuje postoj řady opozičních poslanců, kteří mají proti dohodám výhrady, ale chtějí pro ně z humanitních důvodů hlasovat.

Helmut Kohl pravděpodobně udržel jednotu sněmovní frakce tím, že podpořil názor většiny. Svým kolegům ve Spolkové radě však nic rovnocenného nedoporučil. Oznámil sice, že dohody odmítne Rýnsko-Falce, ale zdů-

raznil, že spolkové země musí rozhodovat samostatně, podle zvláštní ústavně-právní zodpovědnosti zemských vlád. Mnohé naznačuje tomu, že pro dohody s Polskem bude hlasovat Sársko. Spolková rada se začne touto otázkou zabývat už asi v nejbližších týdnech, k hlasování však pravděpodobně dojde až za 4 měsíce.

Předseda CDU chtěl původně prodloužit vnitrostraní diskusi a vyčkat s veřejným prohlášením do 4. listopadu, kdy se bude otázkou dohod zabývat poslanecký klub. Strauss pravděpodobně již věděl, že Kohl odmítne ratifikaci, a napsal svůj dopis, protože se obával, že pro dohody bude ve sněmovně hlasovat až 40 nebo 50 opozičních poslanců. — V Bonnu se množí hlasy, podle nichž Kohl oslabil svou pozici tím, že příliš dlouho otálel zveřejnit své stanovisko. V západoněmecké veřejnosti se stále častěji mluví o hrozícím rozkolu mezi křesťansko-demokratickou a křesťansko-sociální unií.

Sváry v opozičním táboře, právě tak jako dlouhodobé ideologické rozpory v sociální demokracii, přišly velmi vhod svobodným demokratům a jejich 26. řádnému sjezdu v Mohuči. Přes nedávnou rezignaci generálního tajemníka Bangemanna se FDP podařilo demonstro-

vat jednotu a schopné vedení, což přineslo ovoce v letošních zemských volbách. Předsedu strany a ministra zahraničí Genschera příměly tento vývoj k prohlášení, že se FDP pomalu dostává z ghettia desetiprocentního podílu na hlasech voličů. Svobodní demokrati byli dosud závislí na volbách, nespokojených s oběma velkými stranami a jejich budoucnost tedy zůstane nejistá, dokud ji budou mnozí voliči považovat jen za menší zlo. FDP se stane skutečnou alternativou, až když se sociální a křesťanská demokrati nebudou sami ucházet o voliče politického středu. Mohušký sjezd liberálů ukázal, že přes rozdíl v hospodářské a sociální politice chtějí i po volbách v roce 1976 udržet koalici se sociálními demokraty. Formálně o tom rozhodne až mimořádný sjezd strany v květnu příštího roku, ale obsah Genscherova projevu nenechal téměř nikoho na pochybách. Sjezd FDP připravil prostě návštěvi pro volební rok 1976 a pro sociálně-liberální koalici, které by mohl už jen zabránit neočekávaný vývoj.

Pietní vzpomínka

v den stopátého výročí narození národního umělce Vítězslava Nováka se konala u jeho pomníku na Petříně.

ZNEPOKOJENÍ

(Pokroč. ze str. 1).

sionismu. Ale pokud to neuděláš — inu následky si přičti sám."

Můžeme mít a věru, že někdy máme, ledacos proti panu X anebo Y. Může nám být z té duše protivný. Věru, že máme všechny důvody mít ho plně zuby. Otázka je, odkud pramení city, které k panu X či panu Y chováme. Zatracené, že jsme byli ochotni utíct v tichu noci po hubě soudruhovi poručíkovi Khonovi. Ale věru, že to nebylo proto, že uyt. on: mu vyčítali původ, či viru. S výjimkou viry komunistické. Sionismus byl tedy veřejně polfen před tváří světa. Hlasovala Shri-Lanka, hlasovalo i Pobřeží slonoviny.

Ptejme se, kdo by asi dnes stál Masaryk, obhájce Hilsnerův. Resoluce proti rasismu je rasistickým výrokem, a to i tenkrát, jsme-li hluboce přesvědčení o tom, že židovský národ není o nic více národem vyvoleným než národ český. Civilisace, ve které žijeme, vyrostla z křesťanství a to vzalo svůj původ v judaismu. Díky této civilisaci lidé začali (tak trochu) uznávat jeden druhého a ve své naprosté většině přestali uznávat lidské maso za obvyklý druh potravy. Resoluce OSN, o které se mluví, je především útokem na tuto civilisaci. Ze strany národů, které si osvojily její technologii, ale nikoli její způsob myšlení. Začátek honiček na židy byl vždycky začátkem honiček, jejichž konce těžko dohlédnout. Když bylo Španělsko nejmocnější zemí Evropy, rozhodlo se "očistit zemi od židů". (Královská rodina jim byla z dob Maurských válek příliš mnoho dlužná). Sto let od chvíle, co Španěl opustil poslední žid, zbyl z veškeré slávy a moci jen rmout.

Ve chvíli, kdy Československo přestalo být místem, kde by se mohly pořádat sionistické kongresy, přestalo být také místem, kde by se mohl všichni jako obyvatele cítit doma, to jest bezpečně. Také svobodně. Měli bychom si o tom ráčím zapřemýšlet. Třeba soukromě. Neboť, ať to zní jakkoli nadneseně, v sázce jest doopravdy ona civilisace, ve které jsme zvyklí existovat. Patří k ní totiž také sionismus, a to i tenkrát, jsme-li přesvědčení o tom, že není národů méně či více vyvolených.

JBŽ

Rušnější měsíc než obvykle

Měsíc listopad v Československu byl pro komunistické funkcionáře a západní pozorovatele především ve znamení Husákovy návštěvy v Moskvě. Tato cesta přinesla mnoho otázek. Podle článků sovětského tisku by mohla být např. hodnocena jako posílení Husákovy moci. Málopravdivé noviny "Pravda" vzdaly Husákovi hold za překonání hluboké společensko-politické krize v letech 1968/69. Zmínily se i o vyčištění řad KSČ ode všech cizích elementů a nadějí v příští pětiletce. Ba dokonce nechyběla v sovětském tisku ani poznámka o tom, že v padesátých letech byl s. president na základě falešných obvinění zbaven funkce a zatčen. Závěrečné komuniqué z návštěvy nenechává nikoho na pochybách, že Československo se ještě těsněji váže na SSSR, politicky i hospodářsky. Tato těsnější spojení mohou být i projevem nedůvěry kremelských vládců. V poslední době se ve světě o Československu příliš mluví. Tak španělský komunistický vůdce Carrillo žádá, aby na připravované evropské komunistické konferenci se jednalo i o situaci v Československu a dokonce, aby Dubček a další opoziční síly měli možnost se hájit. K jeho vystoupení nejvíce připadla Mlynářova zpráva, poslaná účastníkům konference a zatím ještě nikde nepublikovaná, jediné v češtině. Západní novináři charakterizují československou scénu jako nevyváženou, dvojkolejnou, v Rudém právu se jeden den objevují nesmlouvavé dogmatické články, druhý den pak tolerantní, smířlivé. Po otřesu, který Československu uštědřila sovětská okupace, se ostatně nedalo nic jiného čekat.

K nepříjemné příchutí Husákovy cesty do sovětské Mekky patřil nový protest z nepříhledné a rostoucí řady opozice. Právě v den jeho přiletu do Moskvy ozvaly se z Prahy tři hlasy bývalých poslanců Národního shromáždění, kteří 18. října 1968 odmítli schválit v parlamentě dohodu o dočasném pobytu sovětských vojsk v Českoslo-

vensku. Dr. František Kriegel, Gertruda Sekaninová-Čákrlová a František Vodsoň (německý tisk zapomněl, že proti hlasoval také generál Václav Prchlík, celkem 223 hlasů pro, 4 proti, 10 zdržení a 56 nepřítomných), se obrátili otevřeným dopisem na Národní shromáždění a v souvislosti s helsinskou konferencí žádají odchod sovětských vojsk z Československa. Jisté překvapení přinesl bývalý ministr zahraničí Jiří Hájek. V srpnu t. r. byl uveřejněn v hamburgském liberálním týdeníku Die Zeit překlad jeho studie, v které rozebíral po právní stránce sovětskou intervenci (úryvky i v našem listě). Redakce nyní dostala od J. Hájky přímý dopis, kde píše o svém překvapení, když se mu srpnový výtisk dostal do ruky. Hájek v něm nezapřel svou roli provazochodce, když píše: "Článek, který jsem jen na krátký čas dostal ku přečtení se mi zdá sestaven tak, aby mé jméno a některé z mých úvah posloužily ve smyslu zarytého antisovětsismu k vyjádření pochyb všech snah o zmírnění napětí v Evropě a k prohlášení jich za bezvýznamné." Hájek dále tvrdí, že zveřejněný článek z valné části sestává ze starší studie, již neautorizoval k zveřejnění. Dále zdůrazňuje, že jako ministr zahraničí pod Dubčekem zastával v plném souhlasu politiku věrnosti k společenství socialistických států a zvláště k SSSR, kterou obhajoval a prováděl. Hájkův článek zní jako určitá obhajoba, když píše, že pokud měl příležitost a možnosti, vždy po roce 1968 rozhodně odmítal tvrzení o své údajné anti-sovětské činnosti a postoji. "Dělám to i dnes, přestože v zemi nemám možnost veřejně vystoupit. Odmítavý postoj, který já i mají početní přátelé a soudruzi k sovětské srpnové intervenci zastávám a neopouštím. vychází ze stejných zásad jaké zastává většina evropských komunistů a socialistů a nemá naprosto nic společného s antisocialistickými a antisovětskými tendencemi." Hájek stvrzuje, že českosloven-

ské vedení 1968 sledovalo stejné cíle jako — pro sovětskou invazi — mnohem později konaná helsinská konference. V závěru vyjadřuje víru, že právě tato konference přispěje k urovnání následků sovětského vpádu a k obnově demokratického procesu v Československu. Jinými slovy — Hájek zde v podstatě zopakoval to, co vyjádřil ve své studii i v rozhovoru pořázeném pro švédskou televizi. Jeho obhajobu je třeba vidět v souvislosti s pohrůzkami od čs. úřadů, že bude vykazán z Československa.

Až neuvěřitelné naděje, v Praze u občanů, na Západě více u obchodníků probudila řeč současného ministra zahraničí Chňoupek (v západoněmeckém tisku povětšinou chváleného) v Národním shromáždění. Občany zaujala Chňoupekova slova, že vláda pověřila příslušné orgány zabývat se praktickým uskutečňováním zásad přijatých v Helsinkách. V Praze se následkem toho rozšířila nová verze tzv. socialistických pohádek, jako např., že Československo otevře od r. 1976 dveře na Západ, výjezdy občanů nebudou policejně omezo-
vany s výjimkou nositelů státního tajemství; emigranté budou smět jezdit na návštěvy jako je tomu např. v Maďarsku apod. I když by podobná praxe samozřejmě Československo nijak neohrozila, neboť lidé si stejně myslí své a země je držena dohromady na vyšší příkaz, není pro takový radikální čin situace zralá. Nepřezili by její početní domácí dogmatici včetně věrných sovětských přátel.

Západoevropské obchodníky proto více Chňoupek překvapil slovy, že ČSSR připustí přímé podnikání zahraničních firem, které dosud směly být zastoupeny jen oklikou přes pražské podniky zahr. obchodu. Rakouskou už např. Chňoupek o pár dní předešlo a vyhlásilo pro Československo plnou liberalizaci v obchodu. Pro textil a oděvy byly pak navíc vyhlášeny zvláštní pravidla. Až dosud Československo nechtělo souhlasit s ochrannými

opatřeními, které předepisovaly oboustranné konzultace v případě nepříznivého vývozu na trhu, v exportu i importu. Jak je vidět např. v NSR, může třeba levná produkce textilií ve východoevropských zemích a jejich vývoz podstatně ohrozit domácí průmysl. Československo přijme i evropský kredít ve výši 60 mil. dolarů s výhodnými splátkami. Rozsudky nad helikoptérovými únosci, vynesené v Českých Budějovicích jsou dostatečně známé z konce října. Americký pilot Barry Meeker obdržel v nepřítomnosti deset let a nyní dostává ještě dar od rakouských úřadů, nesmí cestovat a navštívit Rakousko, jehož území několikrát neoprávněně přelétl na cestě z Mnichova na Lipno. Meeker — podle německého tisku — je nyní nezaměstnaný, žije z podpory své snoubenky-lékařky. Opravy vrtulníku jej stály celkem 21.500 marek a zbývá ještě zaplatit částku 9500 DM. V procesu dostala východoněmecká občanka H. Neukirchner 3 roky vězení a pilotův pomocník T. Kobrynski 6 roků. Kulturní scéna zaznamenala zprávu, že nadějný český filmový režisér Jiří Menzl (O-

stře sledované vlaky, Rozmarné léto aj.) byl získán jako divadelní režisér Petrem Zadkem pro bohumské scény v NSR. Po dlouhé přestávce vyvolané Menzlovým podpisem na manifestu "2.000 slov", o kterém v rozhovoru s šéfredaktorem Záběru Jiřím Hrbasem prohlásil, že "až později, při různých rozhovorech jsem se poučil, že mezi těmi slovy byla skryta výzva k anarchii" se mohl představit na západoberlínském festivalu tohoto roku filmem "Kdo hledá zlaté dno," nepřijatém právě příznivě.

O Otomaru Krejčovi se vědělo, že nastoupí od příštího roku jako divadelní režisér v Düsseldorfu. Nyní přichází zpráva z Rakouska, že ještě předtím se zde ujme na scéně Burgtheater režie prvního dílu Fausta, kterého měl kdysi režimovat v době olympijských her v Mnichově. K 200. výročí divadla je zde plánována řada inscenací, Faust má mít premiéru koncem dubna a od května čeká na Krejču Düsseldorf.

Měsíční procházku lze ukončit poznámkou o dožitých osmdesátinách Ludvíka Svobody, ku kterým mu blaho-
přál sám Brežněv.

—or—

ZEMŘELA VÝZNAČNÁ KRAJANKA

Počátkem prosince zemřela v poeznaném věku osmdesátí sedmi let paní Mária Václavková z New Yorku. Jako mladá dívka přišla ze Slovenska do Ameriky, kde se díky uvědomnělé české rodině dostala do víru národního života. Byla po celý život neochvějnou vlastenkou a bojovnicí za československou vzájemnost. Se svým manželem patřila Mária Václavková mezi zakladatele a podporovatele New Yorkského Deníka, její muž Ludvík Václavěk ostatně patřil mezi první dobrovolníky Čs. legií. Paní Václavková byla členkou mnoha krajanských organizací a po dlouhá léta byla předsedkyní Slovenské národní školy. Odechází v ní dobrý člověk, obětavá československá i americká vlastenka, nezištná krajanská pracovnice. Budiž čest její památce. *Americké Listy*

Telegraficky ze světa

Podle nejnovějších západních zpráv má dnes Indonézie na padesát tisíc politických vězňů, někteří jsou v táborech od převratu v roce 1965. • Moskva napadla Peking: pokrytecky prý vyhláší solidaritu s arabskými zeměmi produkujícími naftu a sama prodává na světovém trhu vlastní naftu za podbízející ceny. • Argentinská armáda je v pohotovosti, aby mohla kdykoli ihned zakročit proti prý připravovanému levicovému povstání. • Kanad. televize bude vysílat jen domácí reklamu. • Portugalsko přerušilo diplomatické styky s Indonézií, když tato obsadila portugalský Timor. Odpověď Indonézie: přerušení dipl. styků s Portugalskem. • 242 vězňů, odsouzených vojenskými tribunály, bylo propuštěno na svobodu amnestií iránského šacha, ve výroční den vyhlášení Všeobecné deklarace lidských práv před 28 lety. Kissinger naléhá na Izrael: přestaňte s bojkotem a souhlase s rozhovory o Středním východě Bezpečnostním výboru OSN za účasti Palestinské osvobodovací organizace. • Ještě o Kissingerovi: ve druhé polovině prosince se v Moskvě chce sejít s Brežněvem, aby ho přesvědčil, že by se mělo pokračovat v debatě o odzbrojení. • Z expansivního kolonialismu v Africe obvinil Sovětský svaz americký velvyslanec u OSN Daniel P. Moynihan. Sověti se angažují zcela otevřeně v Angole a Amerika oficiálně neví, zda tuto skutečnost má v zájmu déle ignorovat, či má-li proti ní ostře protestovat. • Ještě důležitější cenzúra nad indických tiskem, to je nejnovější rozhodnutí paní Indíry Gandhiové. • Ve Varšavě se sešli představitelé evropských komunistických stran. I tu byl zřetelný rozpor v názorech na vedoucí úlohu Moskvy v kom. hnutí světa. Polovina třetinového cukru v Lat. Americe se vyrábí v Mexiku a na Kubě. Obě země se proto dohodly při dalším rozvoji cukrovnictví spolupracovat. •

TEMPA KOLEM MANHATTANU

Pětadvacetiletá Diana Nyad plave na dálku. Světová profesionální maratonská federace ji označuje za nejlepší současnou maratonskou plavkyni. Její nejnovější rekord, jímž se dostala do zpráv, a jež New York se zájmem sledoval, bylo, že s úspěchem plavala okolo ostrova Manhattan. Novináři a její trenér ji samozřejmě sledovali v lodí. Ale po běhu ji sledovalo jiné děvče, mladá newyorská dekorátérka, která se

s ní nezná, a když se ji jeden reportér zeptal, proč řekla: "No chtěla jsem to jen zkusit, když ona to uplave, jestli já to aspoň ujdou pěšky". Pro většinu lidí je to opravdu hezký dlouhý procházka: 7 hodin 57 minut. Tak dlouho to trvalo Dianě, ale překonala tím dosavadní rekord z roku 1972 skoro o hodinu.

Její první pokus, čtrnáct dní předtím, zkazil burikán. Nevýhodou při tom úspěšném

pokusu nebyly protiproudý a vlny, nýbrž to, že voda byla už pořádně studená. Nebyla špinavá? zajímal se tisk. Diana řekla: "Nebylo to nic proti Nilu a Neapolskému zálivu. Hudson byl docela čistý." Její nejdelší štrekou nebylo však přeplavání řeky Nilu ani Neapolského zálivu, nýbrž jezera Ontario, skoro padesát kilometrů.

Diana Nyad je plaveckou instruktorkou na Columbijské univerzitě, kde také studuje na doktorát.

AMERIKO, AMERIKO... Krajané - emigrace - exil

OPATRNOSTI NEZBYTÁ...

Poslední dobou probíhá v USA prudká veřejná debata několika výrobců počítačů na téma uvolnění omezení, bránícím volnému prodeji počítačů a příslušné technologie do zemi za železnou oponou.

Washington, jak známo, uložil na prodej nejnovějších technologických poznatků komunistickým státům tvrdá omezení. Jen velmi málo obchodních transakcí v tomto oboru dostane schválení americké vlády a příslušného oddělení NATO. Zkoumajícího každý prodej ze strategického hlediska.

Americké firmy, které vyrábějí počítače se až donedávna těmito omezeními nedaly nijak znepokojovat, protože jejich výrobu snadno pohltí domácí a západoevropský trh. Nyní však se tradiční odbytiště blíží bodu nasycení a to — společně s přiblížením domácí ekonomie, oživilo zájem výrobců o otázku východních trhů.

Akci, namířenou proti dosavadní pozici americké vlády v otázce prodeje počítačů na východ, vede firma Control Data Corporation — společnost pro zpracovávání statistických dat. Vláda odůvodňuje opatrnost při schvalování transakcí tohoto druhu tím, že počítačová technologie se dá snadno znepokojovat vojensky pro zájmy Varšavského paktu, jakož i k zmodernizování policejního postihu obyvatelstva, které bojuje za svoje lidská a občanská práva.

V uplynulých dvanácti letech prodala výše uvedená firma Sovětskému svazu a zemím Varšavského paktu celkem pětatisíc počítačů, přičemž šlo vesměs o starší typy. Představitelé firmy tvrdí, že je pomalu, ale jistě z východoevropského trhu začíná vytlačovat úspěšná domácí technologie. Na důkaz toho koupila firma kompletní východoevropský počítačový systém a

předvedla ho ve Washingtonu.

Šlo o moderní soustavu RYAD ES-1030, vyrobenou ve Východním Německu, pro kterou součástky dodává Bulharsko, Maďarsko, Polsko, Československo a Sovětský svaz. Ředitel společnosti CDC William Norris při této příležitosti prohlásil, že technologické znalosti v tomto oboru jsou ve východní Evropě na mnohonásobně vyšším stupni, než dosud Washington uznával, že je ve skutečnosti jen asi čtyři roky pozadu za technologií americkou. Jestliže USA nezačnou prodávat počítače a průvodní technologii do východní Evropy teď, může se stát, že se — z donucení — země východního bloku stanou v tomto oboru soběstačnými. Tento postoj podporuje firma na výrobu fotoaparátů a technických přístrojů Fairchild.

Avšak nejde zde, v případě názoru na prodej počítačů, o jednotný postoj amerických firem. Největší výrobní společnost IBM — International Business Machines bezvýhradně podporuje stanovisko americké vlády. Její ředitel Frank Cary trvá na dodržování dosavadních restriktivních předpisů pro prodej počítačů do východní Evropy. Onedlouho se v tom samém smyslu vyslovil deník New York Times. Napsal v úvodníku mimo jiné toto: "Spojené státy mají v této otázce postupovat s největší opatrností, uvážně a tak, aby měly z každého prodeje užitek obě strany — zákazník i prodávající, protože celá věc má politický a strategický aspekt."

Dosud není k dispozici ani náznak, že by kterákoliv z debatujících stran hodlala změnit svůj postoj a tak lze očekávat, že debata o této vážné politicko-strategicko-obchodní otázce bude pokračovat. A lze doufat, že vláda USA svoje stanovisko — "opatrnost především" — obhájí...

• Naardenský výbor sdružující různé exilové organizace a emigrantské spolky po celém západním světě (London, W. 11, 22 Ludbrooke Square) připravuje páté setkání. Bude se konat hned po sokolském sletu v Curychu (slet je ve dnech 2. až 5. července 1976) v západoněmeckém Königsteinu nedaleko Frankfurtu n. M. Na programu ve dnech 9. až 11. července 1976 bude studium pracovní jednání a diskuse ve smyslu Komenského plánu "o úpravě věci lidských". Schůzky od patku do neděle budou rozděleny do částí vědecké, politické a theologické. Součástí se koná v Königsteinu Celosvětový kongres Komenského pořádaný jak Naardenským výborem, tak i Světovou radou Komenského z USA. Symposium uvede univ. prof. dr. Dmitrij Číževský, který objevil před 40 lety v Halle (dnes NDR) Komenského Konzultaci.

• V hessenském rozhlasovém studiu ve Frankfurtu/M. se začala v listopadu natáčet rozhlasová hra novináře a redaktora Karla Nešvary (Kolín n. Rýnem) podle knihy Jiřího Hochmana (Columbus, Ohio) "Jelení brod". Režii satirické hry, v níž se velmi funkcionáři náhle ocitnou v nepohodlivém světě, kde všechno klapne, má původně brněnský režisér Bohdan Denk. Kniha "Jelení brod" vyšla prvně česky v exilovém nakladatelství Index roku 1971, tedy v době, kdy byl Jiří Hochman ještě v Československu.

• V podvečerním pořadu západoněmecké televize Drehscheibe vystoupil Petr Makal. Není to tak dávno, co vystupoval, za obvyklého malého zájmu krajanů veřejnosti i ve Frankfurtu. Makal se narodil roku 1946 v Kolíně, od dšských let vystupoval na divadelních prknech, zúčastnil i v pražské soutěži nových talentů a později založil vlastní pantomimickou skupinu, s kterou navštívil i cizinu. Roku 1969 se setkává se slavným pantomimem Marcellem Marceau ve Stuttgartu a ten jej zve ke studiu do Paříže na právě zakládané mezinárodní škole pantomimy (roku 1972 musela pro nedostatek peněz opět zavřít své brány). Petr Makal zde studuje dva roky pod vedením paní Elly Jarosewiczové, poté vystupuje v pařížském divadle "Follie Bergere". Vyučuje také pantomimě pro hluchoněmé děti. Nakonec se dává na samostatnou cestu a přichází z Francie do Německé spolkové republiky. Pantomimický styl Petra Makala i výběr námětů silně upomíná na učitele Marceau, který právě hostuje v NSR. Makalův ENE má mnoho společných prvků s Marceauovým Pierrottem 20. stol. "Bipem". Po dlouhých letech zápasů dostane i Paříž od r. 1976 z usnesení francouzské vlády vlastní pantomimické divadlo a školu (v tomto ohledu má NSR vlastně prvenství v záp. Evropě, zásluhou Milana Sládka a jeho malého divadla "Kafka" v Kolíně n. R.).

• Ve slovenském nakladatelství Polana v Curychu (CH 8036 Zürich, Postfach 1173) vyjde kniha Emila F. Knieža "Zavlať všetko na mňa". Ide o tragikomický román z období tzv. budování socialismu na Slovensku. Čtenář se doví, co se odehrávalo v Zemplíně, Bratislavě, proč byl uvězněn pop Fedorčák aj. Emil F. Knieža se nar. 1920 v Nacinej Vsi a vyrůstal v Michalovcích. Roku 1957 publikuje ve Slov. pohádkách povídku "Prerušená omňa", popisující události po obsazení zemplinské vesnice českými legionáři, z doby deportací 1942 byla povídka "Mesiášovo dni" (1957), po sovětské okupaci vychází v posledním čísle Kulturného života jeho povídka z doby stalinismu "Kráľ David a Gogo". V roce 1964 vydává román "Šiesty praporek na stáž" a r. 1967 "Mušketerieri žijú hvezdy" — o tragédii židovské mládeže na Slovensku 1941-1945. Od listopadu 1968 žije s celou rodinou v Curychu. Jeho nový román (200 str., ilustr., SFr. 20,—) vyjde k vánocům.

• Přes "čekaní na neúspěchy" (např. Jiří Hájek v čs. tisku) zaznamenala exilová nakladatelství i své bestsellery. Nakladatelství Index v Kolíně n. Rýnem mohlo vykazat jako svou nejúspěšnější knihu Radoslava Seluckého "Východ je Východ", na druhém místě defiluje pseudonym A. Ostří "Československý problém" a na třetím vzpomínková kniha J. Firta "Knihy a osudy". Rozehrána je také "Kniška" od Karla Kryla, která byla dávána jako prémie zdarma. Z cizích autorů měl úspěch Andrej Amalrik se svou studií "Dožije se SSSR roku 1981?". K tomuto úspěchu je třeba ještě připočíst ohromnou popularitu v Československu, kde knihy (a jejich opisy) kolují až do roztrhání (nejnověji přišel dopis z Prahy komentující ohlas knihu J. Firta). Kanadské nakladatelství 68 Publishers zaznamenalo největší úspěch už s klasickým románem Josefa Škvoreckého Tankový praporek, rozehraním i po 2. vydání, dále knihu Jana Beneše Na místě Honzovou Zdeňky Salivarové a Škvoreckého Mládím (majícím opět velký ohlas doma). Curyšská Konfrontace se mohla vykazat svou nejúspěšnější a reprezentativně vytištěnou knihou, dvoudílným pojednáním o českém jazyce "Chrást i tvrz" od Pavla Eisnera.

• Frankfurtská univerzita vydala nyní diskem disertační práci Ilji Štrubše (původně Teplice) "Glaube und Tzueber die Begründung der Metaentwürfe der sozialen Welt in der Struktur der sozialen Welt." Ilja Štrubš se tím stal doktorem filosofie v oboru společenských věd. Nar. se r. 1946, v r. 1968 vystudoval sociologii na Karlově universitě. V srpnu 1969 přišel s manželkou do NSR a získal zde německé občanství.

PROSÍME — NEPŘEHLÉDNĚTE

Vážení čtenáři,

blíží se konec roku. Pro celou řadu našich čtenářů vyprší posledním dnem roku 1975 i předplatné na EL-Evropské listy. Tímto dnem končí také úmluva mezi EL a bývalým Frankfurtským kurýrem, podle které jsme se zavázali zasílat bezplatně po zbytek roku naše noviny těm, kteří předem vyrovnali předplatné za FK pro rok 1974. Z tohoto důvodu Vás prosíme, máte-li nadále zájem o odběr EL v příštím roce, abyste vyrovnali předplatné co možná nejdříve.

P. S. Zároveň prosíme, abyste se s nejrůznějšími stížnostmi z doby minulé neváhali na nás kdykoli obrátit.

S díkem za pochopení
Vydavatelství AL/EL

Z KALENDÁŘE KRAJANSKÝCH AKCÍ A PROGRAMŮ:

- 7. 2. 76 III. reprezentační ples Čechů a Slováků v Mnichově, Bayerischer Hof.
- Každou první středu v měsíci přátelské večery v krajan-ském středisku v Curychu Wipkingen, Amperstr. 4 (nejblíže 3. prosince).
- IV. Slet Čs. Sokolstva v zahraničí začíná v Curychu v pátek 2. července do pondělí 5. července 1976.
- Do 21. prosince 1975 trvá vánoční výstava v krajan-ské Galerii Krause, Tumbelenstr. 37 ve švýcarském Pfäffikonu u Curychu. Vystavují: Benda, Budinská, Budinský, Dašek, David, Franc, Gross, Hudec, Janotová, Krbálek a Kristek. Otevřeno denně od 16 hod. do 20 hod. Soboty a neděle od 10 do 16 hodin.

3 Nations Wine and Dinner House

UNITED STATES

CZECHOSLOVAKIA

V KALIFORNII

Stará tradice dobrého jídla a pití, české hudby a zábavy pokračuje již třetí rok za vedení populárního, bývalého hospodského z "České hospůdky" v San Franciscu. — Každou neděli a sobotu je u něho dostaveníčko krajanů. — 50 mil severně od San Franciscu "highway 101" v historickém údolí Jacka Londona, V Glen Ellen, 3 míle za Agua-Caliente, kam se chodíte koupat. Jidelna pro 100 osob, česká muzika, bar, vinárna, kulečník, vše pro vaše pohodlí a zábavu. Na jídelníčku vídeňský řízek, escargos — cannelloni — seafood — steaks — prime rib, knedlíky, aj. Víno, pivo, česká muzika a harmonikář na čepu. Přijímáme záznamy na party do 50 osob.

13756 ARNOLD DR. GLEN ELLEN
LUNCH 11-2 — DINNER 5-9 PM
SATURDAY & SUNDAY 11 AM — 9 PM
FOR RESERVATION CALL 996-9979
Never on Monday
Srdečně Vás zve JIŘÍ SIEBERT
Na zdar!

NOVÝ SARTRE

Americký týdeník Newsweek uveřejnil rozhovor s francouzským spisovatelem Jeanem-Paulm Sartrem. Redaktor týdeníku se také zeptal Sartre: Změnil jste v poslední době své politické názory? Sartrova odpověď:

Ne v tom smyslu, že by se ze mne stal centrista poté, co jsem byl na levici. Už však nejsem nadále marxista, ačkoli mě marxismus velmi vážně ovlivnil. Marxismus je směr, který vysvětluje člověka jako produkt jeho ekonomického systému, což neodpovídá tomu, v co věřím. Jsem přesvědčen, že individuální svoboda existuje a musí být základnou každé pravé revoluce.